

Riksförbundet VISIR

Verksamhetsplan

År 2025-2027

Riksförbundet VISIR, Hälsans Hus, Fjällgatan 23 B, 116 28 Stockholm
Telefon 08-591 282 11, e-post visir@telia.com
www.visominteroker.se, facebook.com/visominteroker

VISIR

VISIR - Vi Som Inte Röker - är en ideell, religiös och politisk obunden organisation. Riksförbundet VISIR bildades år 1974. VISIR arbetar för ett nikotin- och tobaksfritt samhälle och formar verksamheten utifrån vetenskap, beprövad erfarenhet och långsiktighet men är också observant på nya trender och infallsvinklar.

Verksamheten knyter an till Folkhälsomyndighetens uppdrag, nationella folkhälsopolitikens målområde 11, Tobakskonventionen, särskilt artiklarna 3, 5, 8 och 14, Barnkonventionen, nationella ANDTS-strategin 2022-2025, Agenda 2030 och samtliga FN:s 17 globala hållbarhetsmålen. VISIR följer utvecklingen av lagstiftning kring nikotinprodukter, tobaksprodukter, smaktillsatser i e-cigarettor och snus, rökfria miljöer samt tillståndsgivning.

Riksförbundet VISIR leds av en styrelse bestående av:

ordförande Agneta Alderstig (biomed. analytiker, MPH, tobaksavvänjare), vice ordförande Niclas Malmberg (vetenskapsjournalist), kassör Eva Hedström (grafisk formgivare), sekreterare Brith-Marie Delander (fil kand), Gert Essle (miljöinspektör), Arvid Öhlin (regionfullmäktige Region Stockholm), Suzanne Bengtsson (fil kand), Ingrid Edvardsson Aurin (Med.dr.), Marie-Louise Hänel Sandström (läkare, riksdagsledamot), Dan Hovskär (riksdagsledamot) och Pär Hommerberg (regionfullmäktige Stockholm)

VISIR är en av medlemsorganisationerna i Tobaksfakta, CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning) och Cancerfonden. VISIR deltar i Svenska NCD-nätverket (NCD=non-communicable diseases) och Tobaksnätverket Väst i Göteborg.

Ekonomi

Riksförbundet VISIR finansieras genom Folkhälsomyndighetens organisationsbidrag för tobaksförebyggande verksamhet samt medlemsavgifter.

VISIR fyra långsiktiga huvudmål:

1. Främja rökfria miljöer
2. Förebygga nikotin- och tobaksbruk
3. Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper
4. Uppmärksamma Tobaksindustrins miljöpåverkan

VISIR mål är att bedriva insatser inom följande områden:

- Opinionsbildande insatser via debattartiklar, föreläsningar, sociala medier, medverka på konferenser etc.
- Uppmärksamma och sprida Tobaksindustrins miljöpåverkan
- Riktade insatser till grupper som röker mest
- Insatser till barn och unga
- Medverka till att skapa fler rökfria inomhus- och utomhusmiljöer
- Ge ut medlemstidningen VISIR Aktuell 3 nr/år varav ett nummer är dubbelnummer
- Samarbeta med kommuner, regioner, myndigheter och organisationer
- Verka för Tobacco Endgame – Rökfritt Sverige 2025
- Vara remissinstans

1. Främja rökfria miljöer

När Riksförbundet VISIR bildades var rökfria miljöer i fokus och nu 50 år senare är arbetet för rökfria miljöer fortfarande aktuellt. VISIR opinionsbildar för lagstiftning för fler rökfria utomhus- och inomhusmiljöer. Verkar för att öka antalet rökfria bostäder i flerfamiljshus samt rökförbud på balkonger, loftgångar och entréer. Verka för att få fler rökfria badplatser samt i bilar där barn vistas.

Rökfria flerfamiljshus

Att hyresgäster i flerfamiljshus störs av grannars tobaksrök är ett stort hälsoproblem för många och särskilt för barn och sjuka. Sedan många år arbetar VISIR för rätten till en rökfri bostad.

Tredjehandsrök är benämningen på den långvariga effekt som orsakas av rök som ackumuleras i damm, på kläder, tapeter och andra ytor. Dess sammansättning är giftigare än den primära röken på grund av att substanserna från röken oxideras varvid nya föroreningar bildas.

Projekt Rökfria flerfamiljshus fortsätter med att uppmärksamma fler rökfria flerfamiljsbostäder. VISIR ger stöd och råd till hyresgäster som störs av grannens tobaksrökning, sprida informationsmaterial samt verkar för utökad lagstiftning. Detta sker via sociala medier, debattartiklar och personliga samtal med drabbade hyresgäster. VISIR planerar seminarium med fastighetsägare kring rökning i bostäder. Rapport om Rökfria bostäder samt information om Störande tobaksrök finns på hemsidan <https://visominteroker.se/aktiviteter/rokfria-flerbostadshus>

Insatser:

- Opinionsbildande och kunskapshöjande insatser kring rökfria bostäder som debattartiklar och i sociala medier
- Sprida Visirs folder om passiv rökning till hyresgäster och medlemmar
- Anordna seminarium kring rökfria bostäder i flerfamiljshus, passiv rökning och tredjehandsrökning för fastighetsägare.
- Uppdatera kontinuerligt webbsidan <https://visominteroker.se/aktiviteter/rokfria-flerbostadshus>
- Erbjud kunskap och stöd till personer som kontaktar VISIR som drabbas av passiv rökning och tredjehands rökning samt fastighetsägare
- Verka för att hyreslagen följs i rökfria bostäder, balkonger, loftgångar och entréer

Nikotin- och tobaksfri arbetstid

Många av landets kommuner har infört rökfri- eller tobaksfri arbetstid. Rökfri/tobaksfri arbetstid i kommuner gäller för samtliga medarbetare, förtroendevalda och praktikanter. Rökning på skolgårdar har enligt tobakslagen varit förbjudet sedan år 1994 och efterlevnaden är på många håll bristfällig.

Bland unga och unga vuxna sker en oroande ökning av nikotinprodukter som e-cigarettor och vitt snus. Barn och unga är särskilt sårbara under uppväxtåren med ökad risk att utveckla ett beroende

samt att störa hjärnans utveckling. VISIR ska verka för att stoppa användningen av nikotin- och tobaksprodukter för elever och skolpersonal under skoltid.

Insatser:

- Opinionsbilda för en nikotin- och tobaksfri arbetstid och skoltid
- Erbjudna vägledning till kommuner att införa/vidmakthålla nikotin- och tobaksfri arbetstid
- Sprida Folkhälsomyndighetens informationsmaterial

Förbjuda tobaksrök i bilar där barn vistas

Halterna av skadliga ämnen från tobaksrök blir extra höga i bilar där någon röker. En studie publicerad i "Harvard School of Public Health" (2006) visar att passiv rökning i bil kan vara tio gånger så stor hälsorisk som passiv rökning i ett hem. Allra mest utsatta och känsliga för denna tobaksrök är barn. Barn som utsätts för tobaksrök drabbas oftare bland annat av luftvägsinfektion, öroninflammation, astma och allergi.

Insatser:

- Opinionsbilda kring förbud att röka i bilar där barn vistas.
- Kontakta och informera bilhandlare, barnavårdscentraler, mödravårdscentraler och förskolans personal
- Kontakta politiker och beslutsfattare och åberopa Barnkonventionen

2. Förebygga tobaksbruk och nikotinbruk

Enligt FN:s barnkonvention och WHO:s tobakskonvention har alla barn rätt till en god hälsa och att få ta del av den information som främjar ett hälsosamt liv. För att skydda barn och unga från att exponeras för nikotin/tobak under skoltiden är det av största vikt att lagen skärps från att gälla en rökfri skolgård till att skapa en nikotinfri skoltid. Att förebygga nikotinbruk och tobaksbruk är att påverka attityder och normer. Det är också angeläget att minska efterfrågan och tillgängligheten på nikotin- och tobaksprodukter i butiker och på nätet. Användningen av e-cigarettor och vitt snus har ökat explosionsartat. Nya nikotinprodukter marknadsförs som tobaksfria trots att de kan innehålla höga halter av nikotin.

Insatser:

- Sprida VISIRs foldrar "*Första blosset och du kan vara FAST*", "*Passiv rökning dödar*", "*Tobaksindustrin - en av de största miljöbovarna*" och broschyren "*Reglera allt nikotin – oavsett form*"
- Opinionsbilda mot försäljning av nikotin- och tobaksprodukter i livsmedelskedjor och på nätet
- Verka för reglering/förbjuda smaktillsatser i snus och e-cigarettor
- Verka för lagstiftning/regler om högsta tillåtna nikotinhalt och pH-värde i snus
- Verka för att det finns varningstext på tobakstillbehör till e-cigarettor, IQOS och vattenpipor
- Förbjuda narkotikarelaterade produkter i tobakshandeln
- Opinionsbilda för att höja åldersgränsen för inköp av nikotin- och tobaksvaror från 18 år till 20 år

3. Främja rökstopp i särskilt utsatta grupper

Rökning är ett stort hälsoproblem och vissa grupper i samhället röker mer än andra. Det är angeläget att nå de grupper som röker mest. Insatserna bör ske i nära samarbete med målgruppen och helst vid rätt tidpunkt när motivationen är hög.

Projekt Rökfri Ramadan

Projekt Rökfri Ramadan har bedrivits av VISIR sedan 2015 och insatserna sker främst under ramadanperioden och i nära samarbete med personer med muslimsk härkomst. Insatser sker i nära samarbete med Göteborgs kommun, stadsdelar i Stockholm, Sluta-Röka-Linjen, Angereds Närsjukhus, muslimska föreningar samt moskéer i Stockholm och Göteborg.

Insatser:

- Producera digitalt ramadanblad med information om nikotin, vattenpipa, vitt snus, e-cigarettor med text på svenska, arabiska och somaliska
- Erbjudna ramadanbladet till moskéer, invandrарorganisationer, Hälsotek, Studenthälsan etc. i hela landet
- Erbjudna föreläsning för unga i Göteborgs moskén
- Erbjudna informationsmöten för föräldrar i moskéer i Stockholm

SFI-elever

VISIR har uppmärksammat behovet av insatser till invandrare/flyktingar i nikotin- och tobaksfrågor och sluta röka/snusa stöd. Vid föreläsning för SFI-elever är bilder ett komplement för att underlätta förståelse och effektivisera undervisningen. I undervisningen använder VISIR ett bildbaserat undervisningsmaterial om tobakens skadliga effekter på människor och miljö, tobakslagen och råd att sluta röka/snusa. Materialet är framtaget i nära samarbete med SFI-lärare. Det bildbaserade utbildningsmaterialet kring tobak användes bland annat i undervisningen till EU-immigranter av Angereds Närsjukhus och kriminalvården.

Insatser:

- Uppdatera det bildbaserade undervisningsmaterialet att omfatta även vitt snus och andra nikotinprodukter
- Sprida det bildbaserade undervisningsmaterialet på webbsidor
- Erbjudna föreläsningar till SFI-klasser
- Erbjudna ramadanbladet digitalt och i pappersversion till SFI-lärare

4. Uppmärksamma Tobaksindustrins miljöpåverkan

VISIR breddar perspektiven från rökningens ohälsoeffekter till tobakens totala miljöpåverkan. På detta sätt når vi barn, ungdomar och miljömedvetna grupper i samhället.

VISIR rapport *"Tobaksindustrins miljöpåverkan – en genomgång av forskningsläget 2020"* är mycket uppmärksammas genom att aktuell kunskap har lyfts fram. Många föreläsningar på konferenser och seminarier har genomförts och fortfarande finns en stor efterfrågan även internationellt att föreläsa

om detta. Efter önskemål producerade VISIR en publik folder av rapporten samt en lärarhandledning. Rapporten har översatts till engelska och kan laddas ner från hemsidan <https://visominteroker.se/material/informationsmaterial>

En kunskapssammanställning togs fram 2022 "REGLERA ALLT NIKOTIN – OAVSETT FORM". Denna kunskapssammanställning uppmärksammar både växtbaserat- och syntetisk nikotin. Samt kunskapssammanställning om "VAD ÄR VITT SNUS och varför är det farligt".

Insatser:

- Erbjud föreläsningar om Tobak och miljö, nikotin och andra nikotinprodukter
- Sprida broschyren "Reglera allt nikotin – oavsett form" och "Vad är Vitt snus och varför är det farligt" via utskick, konferenser och föreläsningar
- Fortsätta sprida rapporten Tobaksindustrins miljöpåverkan via media, föreläsningar etc.
- Opinionsbilda kring rök- och fimpfria badstränder.
- Opinionsbilda kring förbud att röka i bilar där barn vistas
- Producera en kunskapsfolder om fimpar på badstränder och tobaksrök i bilar